

ŽINIASKLAIDOS ĮTAKA UGDANT VISUOMENĖS PATRIOTIŠKUMĄ IR PILIETIŠKUMĄ LAZDIJŲ KRAŠTE

Karas Ukrainoje – išaugusio mūsų patriotizmo priežastis

Algimantas Mikėlionis

Galime nuoširdžiai prisipažinti, kad prieš penkerius metus ir seniau kažin ar nors vienas iš mūsų prognozavo įvykius Ukrainoje. Įvykiai Kijevo Maidano aikštėje: protestai prieš tuometinio prezidento V. Janukovyčiaus nenorą suartinti Ukrainą su Europos Sąjunga virto kruvina kova, pareikalavusia daug aukų. Vėliau Rusija okupavo Krymą, o jos pasiuntiniai atliko ir vis dar atlieka savo juodus darbelius Rytų Ukrainoje. Reikia prisiminti, ką ilgą laiką prieš Ukrainos tragediją apie Rusijos grėsmę kalbėjo prof. V. Landsbergis, A. Kubilius ir kiti dešiniųjų politikai. Tuomet daug kas ne tik Lietuvoje, bet ir Europoje juos vadino rusofobais ir žmonėmis, neatsikračiusiais praeities kompleksų. Dabar visi įsitikino, kad dešinieji buvo teisūs, ir kas dar nematė, tai tikrai turėjo išvyti tikrąjį Rusijos veidą. O rytų kaimynės politika nuo pat 1917 m., bolševikų revoliucijos laikų,

sio Ukrainoje prizmę norisi pažvelgti į mums itin jautrią ir skaudžią temą – Lietuvos partizanų kovą su sovietiniais okupantais pokaryje. Jeigu darliai visuomenės partizanai yra neabejotini herojai ir didvyriai, tai, kaip bebūtų skaudu, yra ir tokių žmonių, kurie partizanus paniekina vadinami banditais. Iš jų lūpų tenka girdėti pasakojimus apie partizanų padarytus nusikaltimus ir kitą negerą veiklą. Bet jeigu Rusija savo propaganda ir melu net šiuolaikiniame pasaulyje sugeba kai ką įtikinti savo veiksmų „taikumu“ ir „geranoriškumu“ Ukrainoje, tai ką kalbėti apie pokarį, kai Stalino propaganda dirbo pilnomis apšukomis ir Lietuva buvo už geležinės uždangos. Tad gal per daug ir nereikėtų stebėtis, kad dalis mūsų visuomenės tiesiog neatsispyrė galingai sovietinės propagandos mašinai ir patikėjo jos skleidžiamu melu. Bet partizanai galingai ir aršiai besipriešindami reguliariajai sovietų kariuomenei išsilaikė

tmečių, ši valstybė vis dar kaip galėdama stengiasi sumenkinti Lietuvos partizanus.

Juokingiausia ir skaudžiausia būna, kai apie Lietuvos pokario įvykius pasakoja koks nors tipas, remdamasis kažkur girdėtais pasakojimais ir istorijos mokėsi iš sovietinių vadovėlių. O štai į istorijos profesionalų – net profesorių, daktarų ar akademikų – darbus ir juose išdėstyta ilgalaikiu ir kruopščiu darbu pagrįstą nuomonę numojama ranka. Nors ne viską, įamžindama ir populiarindama mūsų didvyrišką pokario istoriją, padarė ir visuomenė. Vis dar pasigendama ne tik dokumentinių, bet ir vaidybinių filmų ar serialų. Mažai ši tema gvildinama ir dabartiniuose grožinės literatūros kūriniuose. Rusija melu ir propaganda visam pasauliui bando įteigti ir pateisinti savo daromą blogį. Kodėl mums nepasistengus dar plačiau, įdomiau ir populiariau sudominti mūsų visuomenę šlovingiausiu mūsų istorijos puslapiu – poka-

ką reikšdavo sribams ar sovietų kariuomenei persirengti nukautų partizanų uniformomis. Tuomet jie siautėdavo nevaržomi ir iš paskutiniųjų stengdavosi pažeminti miško brolių vardą.

Dabar istorija vėl pasikartojo. Net šurpu matyti mūsų pokario ir dabartinės Ukrainos istorijos panašumus. Lietuvos partizanų vadas Juozas Lukša-Daumanas ne kartą buvo kirtęs geležinę uždangą ir Vakarams nuvežė kraupių sovietų nusikaltimų Lietuvoje įrodymus bei tikėjosi sulaukti svarios pagalbos iš demokratiškų ir laisvų šalių. Deja, viltys pasirodė tuščios ir partizanai buvo palikti likimo valiai. Kaip ir dabar ukrainiečiai. Žinoma, jiems teikiama pagalba, bet ne karinė, kurios jie prašo. Vakarai svarsto, galvoja, mintija. Naujas sankcijas žadama skelbti nuo pirmadienio, o gal vėliau, jeigu ne dar vėliau... Reikia palaukti, pamąstyti, neskubėti. Ypač savo politine impotencija pasižymi Vokietija ir jos kanclerė A. Merkel, nedaug atsilieka Prancūzija, Italija, Ispanija. O tokia Vengrija, kurios laisvės troškimą 1956 metais sutrypė sovietų karių batai ir sušaudė tankai su raudonomis žvaigždėmis, siūlo draugauti su Rusija, o jos premjeras V. Orbanas virto V. Putino nusikalstamos gaujos advokatu. Sotūs Vakarai žiūri, kaip čia nepažeidus „vargšės“ Rusijos interesų. Tai primena tragikomišką situaciją, kai vilkas pagavęs drasko avį, o susirinkę žiūrovai svarsto, kaip čia nepaminti nabagėlio pilkio gervės. Kartais atrodo, kad Vakarai norėtų kuo greičiau nusikratyti Ukrainos problemų ir tik dėl akių vaizduoja susirūpinimą. Jie taip nenori atsakyti savo ramaus ir sotaus gyvenimo, kad bet kokia problema, kai patiems reikia nors pirštą pajudinti, vakariečiams kelia galvos skausmą. Aktyviausiai paramą Ukrainai reiškia Lietuva ir Lenkija. Abi šios valstybės savo kailiu patyrė, ką reiškia abejingumas piktadario iš Rytų atžvilgiu. O Rusija neigia Lietuvos okupaciją ir mūsų laisvės kovotojus vadina banditais ir fašistais. Ir nieko keisto, kai girdi, kad taip pat V. Putinas ir jo klika vadina ir už savo tėvynės laisvę besikaunančius ukrainiečius. Laikai pasikeitė, okupantų įpročiai išliko tokie pat. Kremliaus melagis Nr. 1 Rusijos užsienio reikalų ministras S. Lavrovas kasdien po kelis kartus meluoja, kad Rusijos karių Ukrainoje nėra! Visas pasaulis mato priešingą vaizdą. Būtų juokinga, jeigu nebūtų graudu. Vakariečiams

tai gal ir naujiena, bet Baltijos šalims, Lenkijai ir kitoms nuo sovietų okupacijos nukentėjusioms valstybėms tai jau begalė kartų girdėta giesmelė.

Gera, kad nors kai kurie tautiečiai Rusijai parodžius savo tikrąjį veidą praregėjo ir suprato šios valstybės piktadariškus kėslus. Anksčiau girdėdami dešiniųjų politikų ir intelektualų perspėjimus išlikti budriems ir atsargiems Rusijos atžvilgiu daug kas šaipėsi ir vadino minėtuosius rusofobais ir kitais vardais. Matydami, kaip dabar Rusija, grubiai pažeidusi visas įmanomas tarptautines sutartis, įžūliai ir agresyviai elgiasi Ukrainoje, kai kurie lietuviai turėtų gerai pamąstyti apie didingą partizanų kovą po karo. Juk jeigu dabar Rusijos propaganda išdarinėja neįtikėtinus dalykus meluodama apie įvykius Ukrainoje, tai reikia pagaliau suvokti, kokių mastu buvo klastojami ir falsifikuojami faktai apie miško brolių kovas. Juk Stalino propagandos mašina buvo pragariškai galinga. Galima rasti ne vieną lietuvį, kuris netiki dabartine Rusijos propaganda ir palaiko ukrainiečius jų kovoje už laisvę, bet kalbėdamas apie miško brolių žygdarbius kartoja Kremliaus velniškai gudriai sukurta melagingas versijas.

O gal JAV ir Didžiąjai Britanijai bei kitoms ukrainiečius aktyviai remiančioms valstybėms reikėtų žaisti pagal Rusijos pirmetas taisykles? Pastarieji įžūliai teigia, kad jų kariuomenės Ukrainoje su žiburiu nerasi, o desantininkai tik pasiklydę (net 17 kilometrų!) joje atsidūrė. Tiesiai šviesiai pasakius, Rusija apsimeta kvaile ir kitus tokiais laiko. Kodėl JAV ir sąjungininkams irgi taip pat nepasielgus? Tiesiog nieko nesakius pradėti tiekti karinę paramą Ukrainai ar net pasiūsti savo karius. Ir taip kaip rusai apsimesti nieko nežinant ir nesuprantant. Juk Rusija taip elgiasi nuo 1917 metų, kai bolševikai, įvykdę kruviną perversmą, atėjo į valdžią. Kad ir kokia žiauri buvo carinės Rusijos kariuomenė, bet ji nors supratimą apie garbę turėjo.

O broliai ukrainiečiai kasdien vieni vieni didvyriškai kaunasi prieš žymiai didesnes Rusijos reguliarios kariuomenės pajėgas. Turime jiems padėti kiek beišgalėdami, kad kada nors nebūtų gėda prisiminti, jog buvai abejingas broliams atsidūrus didelėje bėdoje ir neištiesė jiems savo tvirtos rankos. Neįmanoma nepastebėti, kaip stipriai po įvykių Ukrainoje išaugo mūsų pačių patriotizmas. ●

„Nereikėtų stebėtis, kad dalis mūsų visuomenės neatsispyrė sovietinės propagandos mašinai ir patikėjo jos melu.“

buvo grindžiama propaganda ir melu. Šioje srityje Sovietų Sąjunga nepralenkiama visame pasaulyje. Sugriuvus raudonajai blogio ir melo imperijai daug valstybių paskelbė nepriklausomybę. Kurį laiką buvo viliamasi, kad ir Rusija taps normalia laisva šalimi. Bet į valdžią atėjus V. Putinui, ši valstybė pajuto didelę nostalgiją praeičiai, ir buvo sugrįžta prie blogiausių žlugusios imperijos tradicijų. Reabilituota kruvina Sovietų Sąjungos praeitis, ir iki šiol apgailestaujama, kad ji subyrėjo. Kai prie didžiausios pagal plotą pasaulio valstybės vairo stojo KGB pareigūnas V. Putinas, gero galėjome nelaukti. Juk, kaip sakoma, buvusių KGB'istų nebūna. Jei tokiu tampa, tai visam gyvenimui.

Rytų Ukrainoje su šios valstybės kariuomene kovojo Rusijos spec. pajėgų kariai, o Rusija savo žiniasklaidoje sekė mums jau daug kartų girdėtą pasakėlę apie skriaudžiamus rusakalbius ir vietos savignyos būrius. Kaip sakoma, patys muša, patys rėkia. Ukrainos valstybė visai primenkinama ir nenorima pripažinti teisėtą jos valdžios.

Per dabartinio Rusijos elge-

net dešimt metų. Čia juk be didelės ir vieningos visuomenės paramos neapsieisi. Juk net ir dabar bandoma įteigti, kad priešinosi tik dalis visuomenės ar jos grupė ar net vyko pilietinis karas. Vien pagal milžiniškas Rusijos pastangas visai sumenkinti partizanus galima spręsti, kad vyko tikras karas tarp Lietuvos sūnų ir okupacinės sovietų kariuomenės dėl Lietuvos laisvės. Paveiktieji galingos sovietinės propagandos vis pasakoja iš kažkelintų lūpų girdėtus pasakojimus apie neva partizanų nužudytus žmones ir plėšikavimus. Bet nereikia pamiršti, kad vyko karas ir talkinę sovietiniam režimui aktyvistai po kelių perspėjimų būdavo nubaudžiami, o norint kuo ilgiau priešintis reikėjo ir maisto produktų. Juk laisvė kainuoja itin daug. „Pamirštama“ apie nuolatinius sovietinės kariuomenės persirengimus partizanų uniformomis ir rengiamas provokacijas ir žudynes kalte suverčiant mūsų laisvės kovotojams. Kad sovietai turėjo be galo daug nuostolių ir vargo kaudamiesi su partizanais, liudija ir dabartinis Rusijos elgesys. Net dabar, praėjus daugeliui dešim-

rio partizanų kova?

Tikrai kraupu žiūrėti į vieną vieną šventame kare už savo tėvynės laisvę paliktus ukrainiečius. Tai be galo primena šlovingą, garbingą ir kartu tragišką Lietuvos didvyrių – partizanų – kovą su sovietiniais okupantais. Bet partizanų mirtis tapo nemirtinga. Kas dabar atsimesna sribų ir okupantų karius ar jų kovas? O miško brolių vardai ir žygdarbiai amžinai išliks mūsų tautos atmintyje. Kai kurios užsienio valstybės tik dabar sužinojusios apie herojišką partizanų pasipriešinimą su didžiausiu susižavėjimu stebisi, kad jie grumdami su daug kartų didesne reguliaria sovietų kariuomene atsilaikė beveik dešimt metų. Vargu ar pasaulyje žinomas panašus atvejis. Miško broliai buvo likę vieni prieš Kremliaus pragaro mašiną. Sovietai niekaip negalėdami parklupdyti partizanų prieš juos panaudojo savo propagandą. Taip ir atsirado melas apie partizanų nukautus niekuo dėtus žmones ir jiems lipdoma banditų etiketė. Bet nereikia pamiršti, kad sovietai būdami neprilygstami melo meistrai baltą mikliai paversdavo į juodą. Juk

ŽINIASKLAIDOS ĮTAKA UGDANT VISUOMENĖS PATRIOTIŠKUMĄ IR PILIETIŠKUMĄ LAZDIJŲ KRAŠTE

Arturas Jasinskas: „Turime stiprų istorinį didvyriškumo užtaisą, puoselėkim jį“

Krašto apsaugos savanorių pajėgų vadas, pulkininkas leitenantas Arturas Jasinskas yra mūsų žemietis, gimęs Šulnelių kaime. A. Jasinskas yra baigęs tuometinį Lietuvos valstybinį kūno kultūros institutą, įgijęs edukologijos magistro diplomą. Mūsų kraštiečio ankstyvojoje jaunystėje susidomėjo karyba, tapo savanoriu, vėliau nuolat tobulino savo gebėjimus, kilo karjeros laiptais, mokėsi Danijoje, kitose šalyse lankė NATO kursus ir pratybas. Tapo diplomuotu patyrusiu karininku. A. Jasinskas daug kartų už nepriekaištingą tarnybą yra apdovanotas įvairiais medaliais ir dovanomis.

KASP savanorių pajėgų vadas Arturas Jasinskas. (© DELFI / Valdo Kopūsto nuotr.)

Krašto apsaugos savanorių pajėgų vadas nepamiršta savo gimtinės, nuolat lankosi mūsų rajone vykstančiuose renginiuose, iškilų datų minėjimuose, šventėse. Teko jį matyti Kovo 11 dienos minėjime Lazdijuose, kai buvo atidengtas paminklas partizanų vadui Adolfui Ramanauskui-Vanagui.

Šįkart Krašto apsaugos pajėgų vadas A. Jasinskas „Džukų žinioms“ sutiko atsakyti į klausimus apie jaunimą, patriotinį auklėjimą mokyklose, ko trūksta, kad jauni žmonės jaustų atsakomybę, išaugtų tikrai atsakingais piliečiais.

– Kaip Krašto apsaugos savanorių pajėgų vadas neseniai lankėtės Seirijų ir Kučiūnų mokyklose. Sakykite, kokius išpuščius paliko susitikimai su mokiniais?

– Visų pirma, džiaugiuosi galimybe susitikti su moksleiviais, gimnazistais ir bent šiek tiek susipažinti su nuotaikomis, požiūriais, aktualijomis. Du susitikimai, dvi skirtingos grupės, skirtingos ir nuotaikos. Svarbu, kad susitikimai ir trumpas pabendravimas įvyko ir buvo nuoširdumo bei atvirumo akimirka. Vyresni Seirijų gimnazistai atrodė gan susikaupę ir išklaušė mano istoriją, patarimus ar patirtį. Įtariu, kad ne tuščiai kalbėjau ir, tikiuosi, vienas ar kitas rado mano kalboje kažką sau, ką panaudos gyvenime ar tiesiog tarpusavio santykiuose. Po susitikimo stipriai padaugėjo mano Facebook'o draugų, vadinasi, bent keletą sudominau savo veikla ar savo gyvenimo ypatumais. O štai Kučiūnuose man pačiam atrodė, kad sunkiau buvo prieiti prie tokios įvairios publikos – vaikų nuo 5

– Ar mokiniai domisi savanorių pajėgomis, karybos mokslu, ar jiems užtenka informacijos apie savanorius, ko dažniausiai Jūsų klausia mokiniai ir jaunimas?

– Šį kartą susitikimo tikslas nebuvo agitacija į kariuomenę ar į Krašto apsaugos savanorių tarnybą (KASP). Tačiau kalbėjau ir apie tai. Manau, kad KASP yra žinoma kariuomenės struktūra tarp jaunimo. Gal ne visi viską žino detalčiai, kas ir kaip, bet per jaunųjų šaulių būrelius, kurių yra gausu Lazdijų rajono savivaldybėje, žinia apie KASP taip pat pasiekia jaunimą. Apie mūsų tarnybą geriausiai savo draugams papasakoja patys savanoriai, kiti mato juos pratybų metu. Tokiu būdu informacija ir pasklinda. O susitikimų metu klausimai būna įvairūs. Klausia apie tarnybos ypatumus, apie turimus ginklus, apie atlygį, apie darbo bei mokslo suderinimą su tarnyba. Klausia ir apie kompiuterinius žaidimus, ir apie mano asmeninę tarptautinių misijų patirtį.

– Esate mūsų kraštiečio, čia gimęs ir augęs, dažnai jus ir Jūsų vadovaujamus savanorius mato mūsų rajono valstybinėse šventėse, iškilų datų minėjimuose. Ar, jūsų manymu, rajono mokyklose skiriamas tinkamas

dėmesys patriotiniam auklėjimui, tėvynės meilės ugdymui, pilietiniam sąmoningumui?

– Aš tikrai esu sužavėtas Lazdijų kultūros centro veikla ir projektais, skirtais valstybės įvykiams, iškiloms žmonėms paminėti. Nedalyvauju visuose renginiuose, bet kuriuose dalyvauju – matau gražius, jaudinančius, kokybiškai paruoštus ir emociškai užtaisus įkrautus renginius. Rajone stipriai išvystyta jaunųjų šaulių būrelių veikla, kurią remia savivaldybė ir meras. Kiek žinau, rajono gimnazijų ir mokyklų jaunimas aktyviai dalyvauja konkurse „Ką žinai apie Lietuvos kariuomenę?“. Iš Lazdijų kuopoje esančių karių savanorių ir šaulių būrelių narių skaičiaus, iš kario profesiją pasirenkančių jaunuolių skaičiaus galiu spręsti, kad rajono jaunuomenė yra ugdoma pilietiškai ir patriotiškai. Nežinau, ar visose mokyklose ta veikla vyksta vienodai gerai, bet jei reikia pagalbos, ir aš asmeniškai, ir pakviesdamas įdomius lektorius galim prie to daugiau prisidėti. Juk turim tokį stiprų istorinį didvyriškumo užtaisą čia, Lazdijuose, ir visoje Džukijoje. Čia gal labiau reikia klausti, ar vyresnieji rajono gyventojai yra pilietiškai ir patriotiškai? Ar kiekvienas suaugęs, ar tėtis / mama

kažkuo prisideda prie pilietiškumo ugdymo?

– Pastaruoju metu daug kalbame ir rašome apie patriotizmą. Kaip jūs galėtumėte apibūdinti tikrą šalies patriotą, kokių jis turėtų turėti savybių?

– Patriotas – žmogus, siekiantis tikslo ir nepamiršantis, kad jis gyvena ne vienas, kad jį supa valstybės organizuota sistema. Patriotas išgilinęs į savo istoriją, ja domisi ir puoselėja, ne tik pats auga, bet ir ugdo kitus, o jo gyvenimo prasmė neapsiriboja tik didesniu pinigų.

Kadangi jau pakalbinote mane, tai noriu kartu paraginti rajono žmones tapti KASP kariais savanoriais, nes tarnauti galima nuo 18 iki 55 metų amžiaus, neatsitraukiant nuo darbo ar mokslo. Turime gražių pavyzdžių, kada į tarnybą ateina ir 50-ies metų piliečiai ir nori prisidėti prie valstybės, šeimos ir savo saugumo. Jei neįmanoma tapti savanoriu, tada prisidėkite prie tarnaujančių Lietuvos karių gerovės materialine parama arba bent jau pasakydami AČIŪ gatvėje sutiktam kariui.

– Ačiū už pokalbį. Sėkmės lengvoje tarnyboje. ● Kalbino Kęstas Sukackas

A. Jasinskas lankėsi Kučiūnų mokykloje.